

פרופ' משה ליסק – יו"ר:

תודה רבה. במידה שיש שאלות אנחנו נדחה את השאלות אחרי
ההרצאה של ד"ר טוביה פרילינג.

אני מזמין את ד"ר טוביה פרילינג, שהוא המנהל של המרכז ל מורשת
בן-גוריון בשדה-בוקר ואיש הסגל של אוניברסיטת בן-גוריון בנגב לדבר על
שרת ומאציו ההצלחה בתקופת השואה.

שרת ומאציו ההצלחה בתקופת השואה

ד"ר טוביה פרילינג, המרכז ל מורשת בן-גוריון בשדה בוקר
ואוניברסיטת בן-גוריון בנגב:

תודה רבה. בראשית שנות השישים מתחשר גל נוסף במהלך שראשו
בעיצומה של השואה בהתחלה האשמות כלפי הנהגת היישוב, ואם נרצה לפחות
את זה לאנשים, בעיקר לשולשה אישים, לבן-גוריון, ליצחק גרינבוים ולמשה
שרת, שנתחמים פחות או יותר בתוך קשת שבקצת האחד אמירות, כמו למשל,
שהתנוועה הציונית והנהגתה עשו כמעט כל דבר לבניין הארץ, אבל לא הקדישו
ולו מאמץ קל שבקלים להצלת יהודי אירופה, והדבר הזה נובע בין אם מתווך
זה שהמפעל הזה גדול מדי לתנוועה ציונית שימושה העיקרית היא בניה
הארץ, אם תרצו פלשתינו-מרכזיות ומשמעות אחרת מחייבת מאיצים כל-כך

רבים, لكن היא מתמקדת במאז עיקרי אחד, או פשוט זהה תנועה שמנוכרת לחלווטין ליהודי אירופה ומתוך כך היא איננה עוסקת בכך. זה פחות או יותר הקשת שבתוכה מתנהלים הגים הללו בשנות השישים מתנהלים סביב נניה התעווררות משפט אייכמן, סביב החדים או ההתגלגולות המאוחרת יותר של משפט גריינולד, שאנו קוראים לו בטעות משפט קסטנר וכמוון גם משפט אייכמן מעלה את הנושא הזה שוב על סדר היום. גם הספרים של יואל ברנד, אחד הגיבורים בסיפור לנו היום, גם הוא מעלה מחדש את האמירות הללו. ואם אני רוצה לצטט משהו מהעתונות של הימים ההם, מtopic עתון כמו "חרות", למשל, אומרם דבר כזה: "משה שרת וחבריו ידעו שעומדים לאספני ולא שיגרו שליח כדי להזהירני. בספרו "השטן והנפש" מגלה ברנד פרטים מזעירים על פרשת השתקת השואה. אהוד אבריאל הורה לו כיצד לנוהג באם ייאסר, ירד מן הרכבת ושתי דקות לאחר מכן נאסר ברנד על-ידי הבריטים. נציגי הסוכנות יכלו לשחרר אותו ממעצרו ולא ניצלו את הזדמנויות". ובהמשך: "סוף סוף אחרי שנים ארוכות של שתיקה דיבר מר משה שרת פעמיים בשבועות האחרונים. הוא הגיע על פרשת השואה והשתקתה, אך לא היה בכך משומן נסיוון כלשהו להבהיר, לחושף או לגלוות עובדות חדשות ומשמעות. היה זה נסיוון של הצדקות", ודברים ברוח כזאת מתפרסמים לא רק ב"חרות" אלא גם בעיתון כמו "ידיעות אחרונות" ובעיתונים אחרים.

מן הבדיקה הזאת אם אני מקדים להתחילה, וכמוון שחוובת ההוכחה היא עלי, אני יכול לטעון שאין שחר לאמרות הללו לפני משה שרת. אין להן שחר גם כלפי בן-גוריון וי יצחק גריינבוים, אבל אני יכול לומר שמשה שרת שותף לכל מה הקשור למדיניות התנועה הציונית במהלך השואה בכל מה שקשרו בהצלחה ברמה האסטרטגיית ואולי הוא המוציא ומביא העיקרי

של הדברים ברמה הטקנית. כאמור, אני אנסה להוכיח את זה במהלך ה- 25 דקוט שעומדות לפני.

אבל לפני שאגע בסיפור של מקומו של שרת בעניין הזה אני אומר כמה הערות לגבי המצב הבסיסי. צריך לזכור שה坦נוּה הציונית בכל האמור בנסיונות ההצלה והשואה עומדת במהלך השנים הללו בסיטואציה שבעצם העולם מצד אחד חשוף מפני יציאת יהודים והעולם الآخر, המערבי, חוסם עצמו מפני כניסה יהודים והיתה פרפרזה יפה של וייצמן בנושא הזה, שבעצם העולם מתחלק לשני סוגים, לכאה שלא רוצים לתת להם לצתת ולכאה שלא רוצים לתת להם להיכנס. ואם אנחנו רוצים כמה אבנוי דרך לעניין הזה אנחנו יכולים להזכיר את עדות אבינו של יולי 38³, שבעצם אנחנו יודיעים בדיעד - - - בכלל, ההיסטוריונים, אתם יודיעים, הם חכמים בדיעד, אבל אנחנו יודיעים בדיעד שבעצם שתי האופציות העיקריות נחקרו מראש לפני כינוס ועידת אבינו ביולי 38⁴. כלומר, ארץ-ישראל חסומה על-פי מה שהתגלה אחר-כך גם בספר הלבן של 39⁵, וכיסות ההגירה למערב בעצם לא משתנות, לא לפני מלחמת העולם השנייה, לא במהלך מלחמת העולם השנייה ולא אחרי זה, ואפיו הבלתייים הדramatis, כמו האניה סט-לויס שיצאה מלהמברג, עושה את הסיבור וחוזרת לשם, ובתוך המלחמה סטטרומה ובתוך המלחמה ועידת ברמודה באפריל 34⁶, שזו ועידה חשובה לעניינו משום שהיא מתכנסת כמה חודשים לאחר פרסום הרשמי של דבר ההשמדה, כי עד נובמבר 1942 (זה דיון נפרד) בעצם העולם והיישוב בתוכו לא הבין או לא הפנים את מה שקרה באירופה. אבל באפריל 34⁷, אפשר לומר, כל העולם יודע שבעצם מה שתרחש באירופה אנחנו עוד פוגרים אחד ברכף הפוגרומים האופייני לעם היהודי אלא בעצם תהליך שיטתי של השמדה.

גם החלטות של ועידת ברמודה לא מתפרסמות מיד לאחר ועידת ברמודה. לוקח כשלשה-ארבעה חודשים שבעצם דולף, שבעצם החליטו שהבעיה של הפליטים היהודיים איננה בעיה מיוחדת לעצמה ויש שאומרים, שਮוטב היה והוועידה הזאת לא הייתה מתכנסת בכלל משום שהחלטות מן הסוג הזה גם פרנסו את המדיניות של הצד השני.

יחד עם זאת צריך לזכור, שעל אף המדיניות הזאת, שמערכות המערב אינן משתנות את מדיניות ההגירה שלהן, לא כלפי ארץ-ישראל וגם לא כלפי המערב, הן המנהלות את המאבק העיקרי להצלחה של העולם מפני התופעה הזאת שנקראת היטלר. לא היהודים ניצחו את היטלר; המערב ניצח את היטלר. ואם אנחנו מסתכלים על הספר שחו בא בפנינו בעת האחרונה בסרט "להציל את טוראי ראיין", הספר שם הוא ספר מעניין. לא מא מסויימת במערב יכולם היו להיות שני ילדים, אחד שלוחם נגד היטלר והשני חוסם בארץ-ישראל את ארץ-ישראל מפני הגירה. ו מבחינת האם הבריטית שני ילדים מגויסים לצבא והוא לא מבינה מה היהודים האלה רוצחים כשם עצם מבקשים שיהיה שינוי במדיניות הזאת.

צריך גם להזכיר שלצד העובדה שהעולם בעצם חסום בפני הצלחה של יהודים במספרים גדולים יש לפחות שלושה עקרונות של ניהול מלחמה באוטה עת, שבעצם גם הם שומטים את הבסיס מתחת לכל אפשרות של הצלת יהודים במספרים גדולים. התפיסה של ריכוז המאמץ העיקרי, התפיסה של איסור העברת כספים לשטחי הכיבוש והעקרון של הכניעה ללא תנאי. אם קצר נדבר על מאמצי ההצלחה ברור לגמרי, כשהמעצמות אומרות, חברים יקרים,

אנחנו לא יכולים להתחיל להטעק עכשו עם הציגים ועם הפולנים ועם הרומנים ועם היוונים, לפטור לכל אחד מהם את הבעיות שלהם, אנחנו צריכים להשكيיע את כל האנרגיות שלנו לניצחון של היטלר. בכך נעשה פתרון של שורש של כל הבעיות. ברור לגמרי שהיהודים נכלאים בתוך איזשהו מצב שմביחינה זאת אלה שמנהליהם את המלחמה, עם הגיון מבצעי שיש לו בסיס, בעצם גם שומטיהם את הקרקע מתחת לנסיונות אחרים שלא כולם היו בניגוד לעקרונו הזה. זאת אומרת, העקרון הזה גם שימוש מטריה, אם תרצו, אפילו לגילויים של אנטישמיות, כי במקומות מסוימים כן היה אפשר להצליל. אם יהיה לי זמן אני גם אספר כמה סיפוריים בהקשר זה.

ברור לגמרי שהמדיניות של איסור העברת כספים שומטת מתחת לכל פעולה הצלה בקנה מידה גדול ובעיקר מתוכניות ה兜ר שאני אדבר עליו בהמשך בעצם כל אפשרות. אתה רוצה לנחל מדיניות של קופר, אתה צריך בעצם להעביר כסף לשטחי הכיבוש. אבל גם זה תקנה הגיונית בזמן של מלחמה, כשטוענים שבסופה של דבר כל דולר יזין את המשק המלחמתי הנאצי. גם העקרון של הכניעה ללא תנאי יש לו הגיון, אבל בעצם הוא שמט את הבסיס מתחת האפשרויות של ניהול משא ומתן עם נאצים. אין זה אומר שלא נשאו וננתנו עם נאצים. גם האמריקאים נשאו וגם הבריטים אבל גם התנועה הציונית, כאמור, גם את זה אני אנסה לדחוס אל תוך הדברים שלי בעת הזאת.

צריך לזכור, כשהאנחנו עוסקים בהצלחה גם את המבנה היישובי. מי היה היישוב באותה תקופה? אז אני לא צריך להזכיר הציבור כזה שמדובר בעיר ב- 475 אלף יהודים, חלקם הגדול אשכנזים וצעיריים. זה חשוב מאד

לדיוןנו כשאנו מדברים על השאלה של הטחת האשמות. למה זה חשוב שהם אשכנזים? משום שהגולה, אם תרצו, המלה הזאת היא בעצם איננה דבר היולי, איזה שהוא מנותק. לגבי חלק מהצעירים האשכנזים מדובר בקירבה משפחתית ראשונה כשם מדובר ביהודי אירופה. זאת אומרת, זה אמא, זה אבא, זה אח או אחות. لكن אני איני מקבל את הטענה שהיישוב מנוכר ממה שגורה בתוך אירופה.

צריך לזכור אבל שהיישוב הזה מושתת על יסודות וולונטריים ואנו נו רואים את זה לכל אורך שנות הארבעים וגם בזמן המלחמה, שלא כולם מסכימים על הקו המדיני של הנהגת היישוב והמשמעות לגבי הצלחה, ובוודאי בנושא של הצלחה, כי ככלנו בסופו של דבר קרוביים אצלנו, כל אחד רוצה להציל את היהודי שלו. היהודי שבא מפלונסק והיהודי שבא מעיר מסוימת ברומניה או בבולגריה או ביוזן באופן טבעי רוצה להציל את היהודים של עירתו, את משפחתו. אבל מה שקובע בסופו של דבר זה לא הרצון הזה אלא האפשרויות, וההנאה צריכה לעמוד ולהסביר ליישוב שהוא איננו מגלה משמעות מבצעית כי הוא עיר, כי הדברים עדין לא התגבשו והוא גם מנוקד ומונומר מהרבה בחינות אחרות. הוא רק עכשו מתחילה להתגבש, בא מכל הכוונות. רק נזכיר שיש כארבעים ארגונים לנדו-וולונטריסטי, המונומר הזה יצא וلتת על כל הסוגיות הללו. עם הגוף הזה הוולונטריסטי, המונומר הזה בעצם.Criteriaים לבצע משימות שם רוצים להצלחת בהן קודם כל לא צריך לספר אותן לארבעים הלנדסמנשאפטים האלה, משום שפועלות ההצלחה הגדלות חייבו שקט ומידור ככל האפשר.

צריך לזכור גם אופי פועלות ההצלחה, אם אנחנו רוצים לבדוק אותן ברצינות, ואני מדבר על פועלות הצלחה בקנה-מידה גדול, הן פועלות מורכבות. והן פועלות מורכבות לא כסיסמה. הן פועלות מורכבות מחוליות רבות כשרשת. מספיק שחוליה אחת לא תפעל, לא תעבוד בתוך השרשת הזאת, כך שכל השרשת לא תפעל. ואני אזכיר חלק מהחוליות הללו. צריכה להיות כМОבן הסכמה של הנאצים שיhoodים ייצאו, צריך שתהיה הסכמה של המדינות הגוררות אם עברו בשטחן, צריך להיות הסכמה של איזושהי מדינה, או שתתן שהות ארעי ליוזדים הללו, למשל, מדינה נייטרלית או מדינה שמחוץ לשטח הכיבוש, או ארץ-ישראל או מדינה אחרת תנתן ליוזדים הללו להיכנס. יש מערך שלם של עניינים לוגיסטיים, כמו תעבורת, כמו כסף, כמו אוכל. מי שהיה רק סמל מחלוקת יודע מה זה להוביל شيירה של 15 משאיות ולא ליצור נתק באמצע. אנחנו מדברים בעת מלחמה כשכל הדברים הללו מורכבים מאד ומספיק שימוש אחד בתוך השרשת הלוגיסטית הזאת, אם אתה רוצה להביא עשרות אלפיים של יהודים אל מחוץ לשטחי הכיבוש כדי שתבין שחוליה שתפרק בעצם השרשת הזאת לא תפעל.

צריך גם לדעת, כשהאת נושא ונוטן עם נאצים אתה בעצם איןך יודע עם מי אתה נושא ונוטן, משום שבניגוד לדימוי של האימפריה האימנית הזאת היא לא הייתה אימפריה מסודרת, היא לא הייתה אימפריה שתהליכי הזרימה של קבלת החלטות היו פשוטים והיו שkopים למי שרוצה לשאת ולתת עם מישחו בתוך העילית הזאת. זה גם דבר שאפשר לנצל אותו וכך גם מנצלים אותו. אבל אתה אף פעם לא יודעת מי עומד מאחורי ההחלטה, מי נושא ונוטן אותך ובאיזה מדינה הוא בעצם איננו מנסה להסביר אותך כאיזשהו בלון ניסוי. שיתפות אותך ובעצם יחסך על עצם הנסיכון הזה להצליל.

בתוך המערכת הזאת, אם אני רוצה לומר בהכללה מה כן ניסו לעשות, היתי אומר שיש לפחות שני סוגים עיקריים של פעולות. סוג אחד אנחנו מכנים – זה גם טרמינולוגיה שהיתה מקובלת אז – הצלה קטנה. כאמור, פעולות שהגיון הוא בניסיון לעזר יהודים לשרוד את המלחמה בתוך שטחי הכיבוש, אם בזה שלוחים כספ', שלוחים ניירות מזוייפים, תרופות, מזון, ביגוד וכיוצא בלו. כאמור, לתת ליהודים אפשרות לשרוד יותר טוב בתוך שטхи הכבוש, גם על ידי זה שהם מעבירים אותם מאייזור לאיזור, כאמור, מאייזור שבו הסכנה גדולה יותר לאייזור שבו הסכנה פחותה יותר, ואתם יודעים שהפתרון הסופי באירופה איננו נאכ' בביטחון אותה עצמה, באותה שיטה בכל המקומיות ואפשר לווז ממקום למקום.

החלק השני או סוג השני של פעולות הצלה זה מה שאנחנו מכנים הצלה גדולה, והגיון של הפעולות האלה זה הצלה יהודים במספרים גדולים על ידי חילוצם מתוך שטхи הכבוש. גם כאן יש לפחות שני סוגים. סוג הראשון, ואני חשב שהוא הגוני ואולי לא צריך לפרט אותו יותר מדי זה כל מה שקשרו בהצלת ילדים. נובמבר 42, מהרגע שה坦ועה הציונית, הנהגת היישוב מכריזים שיודעים מה קורה באירופה מתקבלת החלטה שהראשונים בסדר הקדימות צריכים להיות הילדים. הילדים מכל סיבה הומניטית, שלא צריך לפרט אותה, אבל הילדים גם מסיבות פוליטיות וגם מתוך הבנה שאולי לגבי הילדים יהיה מערך אחר של שיקולים של כל הגורמים הקשורים לזה. מה זאת אומרת? למשל, שהפלסטינים שגם הם חלק מהמשחק הזה כאן לא יתנגדו ולא יפעלו לחץ על הנאצים בנושא של הילדים, משום שילד באותה תקופה הוא יותר עול מאשר אישחו חלק אותה מערכת מהפכנית של התנועה

הציונית הלחומת, הנבנית. זה לא חיל, זה לא עובד, זה יותר עול בשלב הזה. אז אולי ביחס לילדיים הפלשתינים לא יתנגדו. ילדים גם אולי משומש לביריטים זה יותר נוח, משומש שם מופעל עליהם לחץ פנימי או חיצוני הם יכולים להגיד, ילדים זה לא חלק מהמשחק הפוליטי. ילדים אולי משומש גם הנאצים בעניין הזה יוציאו אותן, כי הילד הוא איננו עובד ואי-אפשר לעשות אותו שימוש, נניח, במערכות הכלכליות שבה השתמשו גם ביהודים.

אבל, וגם כאן אם אני מקדים סוף להתחלה, אנחנו יודעים שבמאי 39', הספר הלבן קצב 75 אלף סרטיפיקטים למשך של 5 שנים בקצב של 15 אלף סרטיפיקטים לשנה, וגם ה- 15 אלף אלה כדי לדעת, כי זה קשור לשאלת של איך אפשר להציל יהודים בשואה, מעתחררים לפי שציגיאלס, בתקופונים. מדובר? כדי שתמיד תהיה יד על הברז; שלא יהיה מצב שהיהודים פרצו. כי ברור לגמרי שיש לחץ באמצעות השלישיות, מביניהם שיש איזשהו תהליך של נסיגה של העולם הדמוקרטי מול הלוחם הנאצי פשיסטי וכדי שלא תהיה התפרצויות תמיד מחזיקים את היד על הברז.

מתוך ה- 75 אלף הללו כשהאנחנו נכנסים לסיפור העיקרי שלנו, ככלומר, בסוף 42', ראשית 43' נותרים כ- 30-29 אלף סרטיפיקטים. תעשו חשבון, תראו מה הגיוני מה שאני אומר. כאן כמובן מטעוררת ההנחה שהיא טبيعית, אני חושב, לכל אדם שחי אז וגם חי היום, שמכיוון שנותרו רק 29 אלף, אבל הצרכים התיאורטיים או התקווה היא שיש אפשרות להציל יותר יהודים, אז כל יהודי שרק אפשר להציל מאירופה יוכל להיות מובא הארץ-ישראל. כשהתנוועה הציונית, שהנהגת היישוב, בן-גוריון, שרտ, גרינבוים ואחרים אומרים, בואו נעמיד את הילדים בראש סדר הקדימות, התגובה הבריטית:

בבקשה, כן, אנחנו מסכימים, אבל תשתמשו ב- 29 אלף הסרטיפיקטים. מה פירוש הדבר? פירוש הדבר שקדום כל, אם את המציג ילדים אתה לא מציל מבוגרים. פירוש הדבר זה שאתה מסכימים במובלע או במשתמע למדיניות הבריטית, שם היה לה איזשהו הגיון נניח בריטי ערבי מלחמת העולם השנייה, כאשר אחד לא ידע מה יהיה, גם הבריטים לא ידעו שתיהיה השמדה, כשים 75 אלף סרטיפיקטים, ניהא. אבל בנובמבר 42', ראשית 43' כבר יודעים מה המשמעות של חסימת ארץ-ישראל מפני זה. ברגע שאתה מסכימים לעקרון הזה שהספר הלבן ממשיך לתפוס אותך בעצמך מקבל שבעצמך לא צריך להיות מה שאנו יוכלים לומר אכטורה. והتبיעה הציונית היא: תנו אכטורה. אל תגידו 29 אלף. תגידו, כל ילד, כל יהודי שאפשר תנו להם להיכנס. והתנוועה הציונית מדברת על סדרי גודל של 500-250 אלף. מטעמים של הלץ הבריטי הם אומרים, אתם יודעים מה? בוואו נתחיל ב- 25 אלף, נראה.

הסיפור שלנו שהוא סיפור בסופו-של-דבר של טרגדיה ושל כשלון, כי שום דבר כמעט לא מצליח, הוא שבסוף המלחמה נשארים סרטיפיקטים מהספר הלבן. מאותה הקצתה של 29 אלף שבנובמבר 42', ראשית 43', היה לא ממושית עד סוף המלחמה. עדיין נשארים סרטיפיקטים. כלומר, אי אפשר למצות גם אותם.

בתוך הקבוצה הזאת של הצלחה גדולה, כמו שאמרתי, שבראונה מנסים להציל את הילדים יש עוד שלוש תוכניות לפחות (יש יותר, אבל נניח שלוש תוכניות עיקריות) של הצלה יהודים על ידי הוצאתם משטחי הכיבוש, ואלה תוכניות הכופר. הראשונה הקשורה בטרנסניסטריה, בייהודי רומניה; השנייה קשורה בייהודי סלובקיה שמתגלגת אחר-כך לתוכנית מקיפה יותר שנקרأت

תוכנית שלובקיה וairophen-פלאן ותוכנית הרבניים, ועיקרת בהתחלה להציל איהודי שלובקיה, אבל אחר-כך את כל היהודים שנותרו לפוליטה. והתוכנית השלישי, אולי המפורסמת ביותר, זו שהתגלגה אחר-כך בכל מיני אופנים גם למשפט גריינולד ופרשת קסטנר וכו' וכו', זו התוכנית הקשורה ביואל ברנד, בשם המצלמר של ה"סchorah תחת דם".

שתי התוכניות שמניתי בתחילת, טרנסניסטריה ושלובקיה עלות על סדר היום מיד לאחר הפרטום הרשמי של דבר ההשמדה, ככלומר, סוף 42' ראשית 43'. והשלישית עליה באמצע 44', מיי 44'. ואם יש זמן אני אגיד כמה פרטים.

שלושת התוכניות הללו, כמו שאמרתי, אם מישחו מתכוון אליהן בראצינות הן כולם, בכל המרכיבים שלהם, הן בניגוד למדייניות ניהול המלחמה. המשמעות שלהם זה הוצאה של אלפי יהודים, אולי עשרות אלפיים, אולי מאות אלפיים אל מחוץ לשטחי הכיבוש. פירושם זה מתן כופר לנאצים ולעווזרים. פירושם זה לנהל משא ומתן עם עיליות נאציות וכאהה וכאהה.

בתוך המרחב הזה של שתי תוכניות ההצלחה, הצלחה קטנה והצלחה גדולה, שרת פעל מאד בכל מה שקשר בצלחה גדולה, פועל מאד בכל מה שקשר בהצלת ילדים. ובתוך בין שתי תוכניות הללו, בין שני הסוגים הללו יש כמובן עוד מאץ, שאפשר לומר שגם הוא הקשור במה שעשווה היישוב כדי לסייע למאץ העולמי לחיסולו של היטלר, זה כמובן התגיגיות לצבאה הבריטי. ופה אני לא צריך לומר מה היה חלקו של משה שרת בחלק הזה.

אם רוצים בכלל זאת להציל יהודים בתחום הסיפור זהה, בתחום התקופה הזאת, כמשמעותי את המורכבות של זה, גם היישובית, גם הבינלאומית, גם הצבאית, ברור לגמרי שאי-אפשר לבוא ולומר לכל אחד, חברים יקרים, אנחנו הולכים עכשו לשאת ולתת עם עיליות נאציות. וכך לבצע את הפעולה הזאת בעם צומחת מערכת שגם היא חלק מהסיפור מהשיפור למה לא יודעים ולמה בשנות השישים אמרו את מה שאמרו גם על ההנאה הציונית וגם על שרת בתחום הסיפור הזה. מה שצומח זה בעצם מערכת ממודרת, שאני חושב שמורכבת משני חלקים יקרים. רכיב אחד זה מה שאני מכנה טריאומויראט, שבראשו עומד בן-גוריון ושתי הצלעות האחרות או שני הקודקודים האחרים זה אליעזר קפלן ומשה שרת. לצד הטריאומויראט הזה שעבד גם לפני המלחמה ועובד במהלך המלחמה ועובד גם אחפי המלחמה בסוגיות הכיו חשובות של התנועה הציונית, ובמאמר מסווג, של התוצאות הפלשתינו-מרכזיות או בדמוגרפיה על הפלשתינו-מרכזיות צריך לומר שהזה דברי הבל גם מן הבדיקה הזאת.

הרי מה עשתה החבורה הזאת, ותיכף אני אומר, הזרוע המבצעים שלה, של אנשים כמו ראובן זסלני, אליו גולומב, שאול אביגור, אליו אפטין, טדי קולק, אם לא מניתי אותו עדין, ועוד אנשים אחרים. הם עסכו בפעולות של בניית הכוח הציוני, של הקמת שירותי הביוון הציוני, של הקמת משרד החוץ אחר-כך ומשרד הבטחון אחר-כך. ככלומר, לפני המלחמה. אחרי המלחמה הם עסכו בסוגיות הפלשתינו-מרכזיות המובהקות ביותר. וראו זה פלא, אם אנחנו בודקים את פעולות ההצלחה למיניהם, ובעיקר החשובות, הם מנהלים את העניין הזה. לא ועד ההצלחה בראשותו של גרינבוים. ועד ההצלחה שהוקם, שוב, למה הוא הוקם? הוא הוקם בשל הלחץ הציבורי. ציבור מתנכר שלא מעוניין אותו מה קורה באירופה, לא לווחץ להקים גופים כאלה, ובוודאי לא יוצר מצב של

ועד שמתחיל מארבעה ואחר-כך חמישה, הופך תוך כמה חודשים לגוף בן עשרות אנשים, עד כדי כך שהוא מכונה בלשון לגלוג על-ידי היושבים בו פרלמנט. אי אפשר לעשות בו כלום. אם אין לחץ לא צומח גוף כזה. אם יש לחץ אז זה ניכור בנראה. כולם רוצים לעשות, להיות שותפים.

אם כן, בן-גוריון, שרת, קפלן והזרוע המבצעית הללו מבחינה אחת הם חלק מההיררכיה היישובית הממוסדת. בן-גוריון הוא יו"ר הנהלת הסוכנות. משה שרת הוא ראש המחלקה המדינית. אליעזר קפלן הוא גוזבר הסוכנות היהודית. טדי קולק, אליו אפשטיין, ראובן זלנסקי, אנשי המחלקה או מה שאני מכנה המדור לתפקידים מיוחדים בתוך המחלקה המדינית. אז מצד אחד הם חלק מההיררכיה הרשמית. מצד שני הם מערכת מקבילה לה. היא מערכת שסמכות חלק מתוכו, והיא מדרת את חלוקה השונות ומבצעת את הפעולות הללו משום שהם גם מבינים את הגיון הפעולות, והגיון הפעולות מחייב חשאיות הן ביחס לנאצים והן ביחס למערב שבעצם עוקב אחר הפעולות שמא יdoes בלאדי ציונייטי יצליחו. מה הם יצליחו להטיח בעולם המערבי, שכאמור מנהלת מלחמת חרמה נגד היטלר את הצורך לטפל במאות אלפי יהודים, ואף אחד לא רוצה לעשות את זה בזמן המלחמה.

אם כן, המערכת המקבילה, הטריאומוויראט והזרוע המבצעית שלו פועלם לכל אורך המלחמה. ואם אנחנו רוצים לראות את מגע ידיהם אנחנו נראה אותם בכל הפעולות הכى דרמטיות ובכל הצמתים הכى רגיסטים של המערכת הזאת. ואין לי זמן למנות את כל הדברים האלה. אני אזכיר רק כמה דוגמאות.

כל פעם שמשמעות אפשרות של איזושהי עסקיה אנחנו רואים שמדובר
בעין חפ"ק, חבורת פיקוד קדמית, בתוך המקומות שם רלוונטיים לעניין
זהה. בדרך כלל תורכיה, בדרך כלל איסטנבול כדי לנסותקדם את העניינים
הלו. מי יושב בחפ"קיהם האלה או מי יוצא לחפ"קיהם האלה? זה אנשים כמו
משה שרת או אליעזר קפלן, כשמי מזין את המערכת בין ירושלים לאיסטנבול
או בין חלב לאיסטנבול, זו אותה זרוע מבצעית של אותם אנשים שמניתי את
שםם, טדי קולק, אהוד אבריאל, אליהו אפשטיין וכו' וכו'.

אין לי זמן לפרט את כל הדברים האלה. אני רק אומר כך: חלק
מההסבר של למה לא יודעים על הפעולות הללו, קודם כל, משום שהן פעולות
כאמור ממודדות וחלק מהתייעוד על המדור לתפקידים מיוחדים, שקטת
הזכרתי, נפתח לא לפני הרובה זמן, שבו כמו לפני 6-8 שנים בארכיוון הציוני
בירושלים. חלק אחר של התיעוד הזה הוא תיעוד של הארגונים הבריטיים
והארגוני האמריקאים. ארגוני הביוון האמריקאים והבריטיים שחילקם גם
שיתף פעולה עם הקבוצה הזאת כדי לעזור לה, אבל גם השתמש בה למטרותיו.
כך שחילק מהסיפור לא נמצא כאן אלא נמצא דוקא אצל האמריקאים ואצל
הבריטים שעקבו אחריהם וחיפשו אותם. ותזכיר, כשהאתה משתף פעולה, גם
אם אתה אמריקאי וגם אם אתה בריטי כאיש ביון עם החבורה הזאת, מצד
אחד אתה יכול לעזור, אבל מצד שני אתה גם יודע מה הם עושים. אתה גם
יכול לעזרה את הפעולה שהיא משלחת או שהיא יוצאת מתוך המסגרות
שהאתה הסכמת שהן יתקיימו. הם גם לא מדברים על החלק הזה, על הפעולה
זהה, הקבוצה הזאת, משום שהאותו של הקבוצה הזאת הוא בדרך כלל של
אנשים מעשה, שבודקת את הדברים על-פי תוצאותם, לא על-פי התקנות ולא
על-פי הרצונות ולא על-פי התכוונים ואפילו לא על-פי המאמצים, אלא על-פי

מה יצא מזה. ואם לא יצא מזה אז מה יש לדבר. אבל הם גם לא מדברים על זה, משום שהוא לעשות, אבל החבורה הזאת בדרך כלל סימנה את האקדמיה לצבע ולמודיעין של הקיבוץ רמת רחל, של נאות מרדכי, של שדות ים. זאת אומרת, חבורה צעירה מאד, אנשים בסך הכל אז, נניח שהם נתחמים בין שנות העשרים לאמצע שנות השלושים והארבעים שלהם, ללא שום נסיוון בעצם של ניהול מערכת חשאית מן הסוג הזה, אבל רצון כן והתלהבות רבה. וכשהם מגיעים לאייסטנבול ורוצים להתחיל להקם את המערכת הזאת אל תוך שטחי הכיבוש הם לא לוקחים מספיק בחשבון שמולם עומדת אחת המערכת הциוניתות וזה המודיעין הגרמני, האבואר והגסטאפו בחלוקתם שלו. ומה שיוצא שזמן קצר, כשההתנועה הציונית מקימה את הקשרים שלה אל תוך שטחי הכיבוש ומדווחת שיש לה השת אל הונגריה, אל פולין ומנסה לעשות את הפעולות העיקריות שלה, מתרברר שבעצם זו לא רשות שההתנועה הציונית הקימה אלא זה רשות שהנאצים נתנו לה. ובעצם הרשות היא רשות נאצית ובעצם זה אומר, שהפעולות העיקריות בתחוםם הללו היו שkopot לא רק לבריטים ולאmericאים שככל הזמן חלק מהshituf הזה, אבל חלק מהצייטוטים, חלק מהמעקב שלהם, חלק ממה שהם עשו בירושלים, בקHIR בכל נקודה אחר התנועה הציונית וידעו את המאיצים העיקריים, הם גם, הנאצים, ידעו את כל הדברים הללו. וכמדווחים בהתרגשות רבה באביב 34', שהשליח הראשון שהגיע אל פולין וחזר עם הוכחה שהוא היה שם ומסר את הכספי, זה לא פחות ולא יותר מאשר קולונל רודי שולץ, שהוא מראשי האבואר בבודפשט, וזה אחד הסוכנים העיקריים של הרשות, שモקמת על ידי טדי קולק ואחד אבריאל באיסטנובל.

כלומר, האנשים הללו שרצו באמצעותם להגיע אל תוך אירופה, ידוע שה坦נוּה הציונית רוצה לעשות כל דבר כדי להציל יהודים, אז הם נתנו להם את הרשות. ושם שפרינגן אמר שהוא הקים רשות הוא בעצם לא יודע שהרשות הקיימת אותו ובעצם רוב המהלךים חשובים וחשובים.

אני לא יודעת מתי הם יודעים על זה ואני חשב שאט רוב הדברים האלה טדי קולק ואחד אבריאל לא יודעים גם אחר-כך. וראי שהוא לא יודע. הוא ידע שאנשים תמים לא מסתובבים במקצוע הזה באירופה, לא עושים את המהלךים הללו, אבל כמה עמוקה החדירה של הקבוצה הזאת אל תוך, נקרא לזה, הביוּן היישובי באותה תקופה, הם לא שייערו. ובתוך זה גם משה שרת שmagiu לשם ובהתרgesות גדולה עונשים לו פגישה עם השליחים, עם הבלדרים, והם לא יודעים שבעצם "שר החוץ" שלנו (במרכזאות) נפגש בעצם עם אחד מהסוכנים הנאציים, שבעצם עושה את הדבר הזה כדי להציל יהודים.

אם כן, גם על זה אי אפשר היה להצביע, בוודאי בדיון זהה, כי לצערנו, להוותנו הפעולות הללו לא הצליחו. אבל הסטריאוטיפ השלישי הזה גם צומח חלק מהדיאוניים היישוביים והדיאוניים הראשונים במדינה עם מה שמכנים היום השיח או הדיס-קרוס לגבי מידת הניקיון של התנועה הציונית, מידת ההצלחה שלה, מידת המורירות שלה. וכמובן שהדיון על השואה או על התפקיד של התנועה הציונית בשואה הותך אל תוך הדברים, נכנס אל תוך הדברים. ולצערנו גדול נעשו שימושים ד מגוגיים במאיצים של התנועה הציונית, אני חושב, מה שאפשר לומר זה שה坦נוּה הציונית טיפסה כדי להציל יהודים על קיר חלק. תודה.